

Landstingsstyrelsen

Stockholms läns landsting FoUU-strategi

Ärendebeskrivning

I ärendet ges förslag till ett strategidokument för landstingets engagemang i forskning, utveckling och utbildning FoUU.

Beslutsunderlag

Förslag till FoUU-strategi, 2010-11-04

Kompl underlag till FoUU-strategi, 2010-10-29

Protokollsutdrag från FoUU-utskottet, 2010-11-09 § 3

Slutbehandling i centrala samverkansgruppen 2010-11-17

Ärendets beredning

Landstingsstyrelsen har angivit att arbetet med att utarbeta en vision och program för landstingets medverkan inom forskning och utbildning ska inledas. Förvaltningen överlämnar ett första övergripande och principiellt hållet dokument att föreläggas landstingsstyrelsen och därefter fullmäktige.

Förslaget har under beredningen varit föremål för huvudsakligen dialogbaserad remissbehandling som omfattat såväl den politiska nivån som företrädare för hälso- och sjukvården och KI.

Ärendet kommer att slutbehandlas i centrala samverkansgruppen 2010-11-17.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta

att godkänna förslaget till FoUU-strategi för Stockholms läns landsting.

Förvaltningens förslag och motivering

I landstingsstyrelsens beslut att uppdra till förvaltningen att förelägga landstinget ett dokument om en strategi för FoUU betonas att framtidens miljö och förutsättningar för klinisk forskning och utveckling, liksom för medicinteknisk utveckling och forskning är av primärt intresse för landstinget.

Under senaste åren har ett antal nationella utredningar uppmärksammat den historiska utvecklingen liksom dagens förutsättningar och villkor inom

det aktuella området. Initiativ och förslag som presenterats har syftat till att stärka den svenska kliniska forskningen. Ett annat syfte har varit att öka samverkan mellan hälso- och sjukvård, akademi och näringsliv.

Stockholmsregionen har unika förutsättningar att vara en nationell och internationell drivkraft och att genom hälso- och sjukvårdens utveckling, utbildningsverksamhet och forskning också gynna andra aktörers kvalitet och konkurrenskraft.

Landstinget har sedan 2004 genom det regionala ALF-avtalet inlett ett fördjupat samarbete med Karolinska Institutet. Detta samarbete syftar till att effektivisera användandet av de gemensamma forsknings- och utbildningsresurserna som staten och landstinget avsätter.

De resurser som landstinget idag avsätter till FoUU motiverar i sig tydliga mål och återkommande diskussioner kring hur medel ska användas. En fortsatt utveckling och fördjupat samarbete med KI och övriga universitet och högskolor aktualiserar än mer behovet av en tydlig strategi för forskning, utveckling och utbildning.

Det förslag som nu presenteras har därför just utgångspunkten i att tydliggöra landstingets ansvar i FoUU-frågor.

Stockholms läns landstings medverkan i forskning, utveckling och utbildning ska huvudsakligen omfatta sådana områden som är särskilt viktiga ur ett patient- och medborgarperspektiv. Ny kunskap ska genereras och föras ut för att förbättra vården och för att förstärka patientsäkerheten.

Det är viktigt att rollerna i det akademiska sjukvårdssystemet definieras. Landstingets resurser för FoUU ska inriktas mot forskning och utveckling som i ett tidsperspektiv ganska snart kommer patienterna till godo och möjliggörs genom tidig implementering av ny kunskap i vården.

Universitet och högskolor har primärt ett ansvar för forskning och grundutbildningar i ett brett samhällsperspektiv. Landstinget har ett lagstadgat ansvar som i första hand omfattar att skapa förutsättningar och medverka vid genomförande av kliniskt forsknings och utvecklingsarbete som gagnar hälso- och sjukvårdens utveckling. I det ansvaret ingår att erbjuda verksamhetsförlagd utbildning.

Patientnära forskning och utveckling är av stor betydelse för att landstinget ska kunna erbjuda invånarna nya diagnostiska metoder och att nya behandlingar snabbt ska komma vården till del. Forskning och utveckling bör i

första hand inriktas mot de stora folksjukdomarna och andra områden där stora behov finns att förbättra vårdens resultat. Hälsöförebyggande forskning liksom patientsäkerhet är fortsatt prioriterade områden. Också forskningsområden som kan ge landstinget kunskap om hur organisationer kan bli effektivare och hur ledning och styrning kan förbättras är angelägna. Genom landstingets ambitiösa miljöprogram, liksom genom landstingets ansvar för regional utveckling och kollektivtrafik, aktualiseras ytterligare forskningsområden.

Landstingets satsningar inom utbildningsområdet ska i huvudsak inriktas mot åtgärder för att säkerställa framtida behovet av kompetent arbetskraft. Som stor arbetsgivare har landstinget ansvar för personalens kompetensutveckling och de delar av det livslånga lärandet som gör landstingets verksamheter till attraktiva arbetsplatser.

Landstingets engagemang inom FoUU området och kring innovationsarbetet samt de avvägningar prioriteringar som görs vad avser resurser måste kunna ske löpande, även om en sådan diskussion ska ske mot bakgrund av behov av långsiktighet och kontinuitet

Strategiska ställningstaganden

Föreliggande förslag till FoUU-strategi omfattar huvudsakligen verksamheterna inom hälso- och sjukvården. Komplettering avseende landstingets övriga verksamheter och dess ansvar för FoUU förutsätts ske i kommande uppföljning.

Landstingets strategi för att förstärka FoUU-området består i att:

- öka samarbete mellan landstinget, universiteten och näringslivet.
- förstärka möjligheterna för den kliniska forskning och uppmärksamma att den ska bedrivas där patienterna befinner sig inom hela den landstingsfinansierade verksamheten oavsett driftsformer.
- säkerställa landstingets engagemang så att vårdutbildningarna blir än mer ändamålsenliga och att landstingets behov av välutbildad arbetskraft kan tillgodoses.
- förbättra uppföljning och utvärdering genom bland annat forskningsbokslut.
- skapa former för effektiv och samordnad beredning av landstingsgemensamma övergripande forsknings- och utbildningsfrågor.

De tidigare angivna riktlinjerna från gällande ALF-avtal ligger fast:

- Den kliniskt inriktade medicinska forskningen ska ha en tydlig koppling till hälso- och sjukvårdens behov.
- Ett vetenskapligt synsätt ska genomsyra vården på alla nivåer.
- Tiden för överföring av vetenskapliga rön till klinisk praxis ska väsentligen kortas.
- Forskningen ska hävda sig väl internationellt och följa den internationella kvalitetsgodkända standarden *Good Clinical Practice* (GCP-standard).
- Kompetensutveckling i hälso- och sjukvården ska stärkas genom ett för Karolinska Institutet och landstinget gemensamt ansvarstagande för utbildningen.

Även om gränsdragningen mellan grundforskning och klinisk forskning tenderar att bli allt svårare att göra är det väsentligt att finansieringen för grundforskning sker genom prövning i de olika statliga forskningsråden och inte annat än undantagsvis genom anslag från landstinget.

Regeringen har tagit initiativ till att utvärdera de olika lärosätenas insatser inom några strategiska forskningsområden som cancer, diabetes, epidemiologi, molekylär bioteknik, nanoteknik, neurovetenskap, inklusive hjärnans och nervsystemets sjukdomar, stamceller och regenerativ medicin, liksom värdforskning. Utvärderingen ska göras med avseende på vetenskaplig kvalitet i ett internationellt perspektiv samt med avseende på effekter för samhälle och näringsliv i enlighet med syftena för satsningarna så som de har angivits i regeringens proposition "Ett lyft för forskning och innovation" och i budgetpropositionen för 2010. Samverkan med andra lärosäten, forskningsinstitut, näringsliv och samhälle ska särskilt beaktas. En bedömning av koppling till utbildning ska redovisas. Denna utvärdering bör också kunna lämna landstinget underlag för att successivt pröva hur befintlig forskningsfinansiering från landstingets sida fördelas.

Handlingsprogram

Landstinget ska med utgångspunkt från denna strategi utveckla handlingsprogram för särskilt identifierade forskningsområden. Patientperspektivet ska vara gällande och syftet är att förbättra och effektivisera vårdprocesser. Det är även viktigt att FoUU uppmärksammar de speciella utmaningar som finns inom den högspecialiserade vården som t ex inom rikssjukvården. Fortsatta ansträngningar ska även ske för att säkerställa hög nivå på folkhälsoforskningen och dess tillämpbarhet i praktisk verksamhet.

Landstinget ska också ta fram en handlingsplan för det livslånga lärandet. All utbildning ska så långt det är möjligt ske nära verksamheterna och möta

de behov som vården har. Kunskapsstyrningen och formerna för det behöver utvecklas. De senaste årens utveckling genom nationella initiativ, kring exempelvis olika kunskapscentra, liksom bland annat landstingets egen omorganisering av den medicinska sakkunnigstrukturen föranleder behov av uppföljning och utvärdering liksom kontinuerlig organisatorisk anpassning.

Samordnad beredning av landstingets FoUU-engagemang

Landstingets decentraliserade organisation ställer särskilda krav på samordning avseende de strategiska utvecklingsfrågorna. FoUU-området tillhör arten komplexa och landstingsövergripande frågor som i vissa avseenden kräver särskild sammanhållen beredning. Tydligast är det behovet i relation till landstingets akademiska samarbetspartners, men det uppkommer även i samarbetet med kommuner och näringsliv.

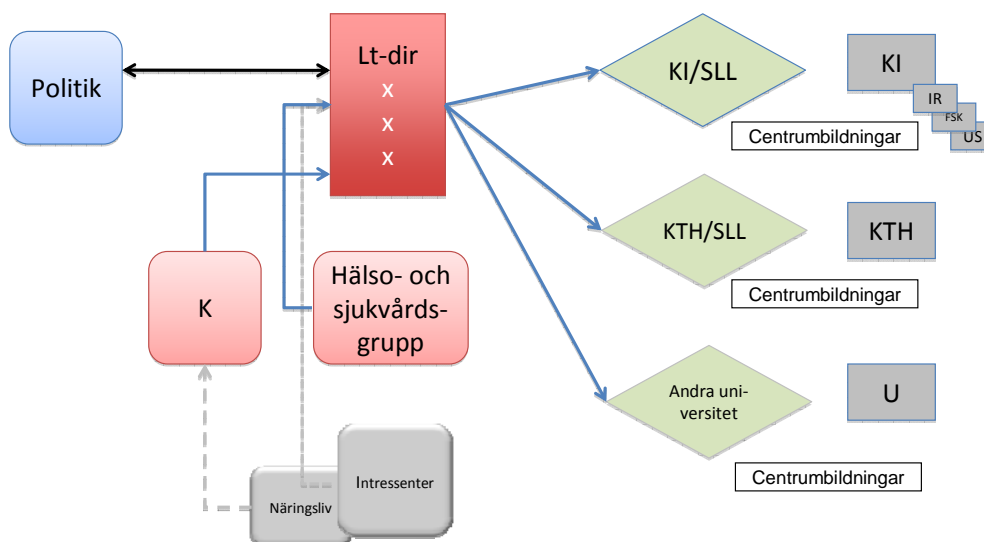
Förslagen i strategin utgår från att FoUU frågorna kommer att ha en landstingsövergripande politisk beslutsnivå.

I strategin beskrivs också hur en gemensam beredning av FoUU frågorna kan ske under landstingsdirektörens ansvar. Parallellt förutsätts Karolinska Universitetssjukhuset ha ett fortsatt praktiskt samordningsansvar för de kliniska forskningsfrågorna även om den nuvarande organisationen kan behöva utvärderas och eventuellt justeras. Former för att ytterligare engagera de olika vårdgivarna i FoUU frågor behöver utvecklas. I den landstingsägda verksamheten utgör direktörsgruppen för hälso- och sjukvårdsverksamheterna en del av beredningen.

Särskild gemensam beredning sker idag mellan landstinget och KI inom institutets organisatoriska ram och i överensstämmelse med det regionala ALF-avtalet. Karolinska Institutets organisation är föremål för översyn och kommer att när den fastställts av KI aktualisera en omprövning av nuvarande beredningsorganisation mellan KI och landstinget. I dag är landstinget representerat i infrastrukturrådet, i forskningsstrategiska kommittén samt i utbildningsstyrelsen. Dessutom finns landstinget representerat i många av de särskilda styrorgan som finns för de olika centrumbildningarna. Inriktningen i översynen bör även inbegripa en diskussion kring hur värdet av den breda representationen kan nyttiggöras.

I skissen illustreras de olika aktörerna. Utöver KI och KTH har landstinget fördjupat engagemang med Södertörns Högskola och Mälardalens Högskola. Förberedelser sker för att hitta eller fördjupa samarbete även med Stockholms Universitet liksom med Handelshögskolan i Stockholm, samt

med andra universitet utanför Stockholm som exempelvis Linköpings Universitet.

De närmare formerna för den samordnade beredningen föreslås fastställas av landstingsstyrelsen.

Universitetssjukhusets centrala roll

Uppmärksamhet och stöd ska ges till universitetssjukhusets, inte minst dess centrala roll och uppgift som ansvarig för utveckling av den högspecialiserade vården. Universitetssjukhuset har i uppgift i att svara för att de kliniska FoUU-insatserna utvecklas i hela landstinget med beaktande av att resurser utnyttjas på det mest effektiva sättet. Särskilt utarbetad strategi för rikssjukvården anges i beslut om *Strategi för konkurrenskraft inom hög-prioriterade vårdområden*. (LS 1005-0440)

I samband med att landstingsdirektören under 2011 avrapporterar uppdraget kring hur den framtida organisationen för Karolinska Universitetssjukhuset och integrationen med NKS-förvaltningen ska ske kommer roller och ansvar för FoUU-frågor och det akademiska sjukvårdssystemet aktualiseras på nytt.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Under de kommande åren behöver resurserna till FoUU successivt stärkas. Särskilt utrymme behöver säkerställas för de verksamhetsnära FoUU aktiviteterna.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets miljöpolitiska program Miljösteg 5 har hänsyn till miljön beaktats och bedömningen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbeskrivning i detta ärende.

Mona Boström
Landstingsdirektör

Toivo Heinsoo
Direktör Utveckling och styrning